

İSTANBUL'DA ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENİM GÖRDÜKLERİ SINIF DÜZEYLERİ BAKIMINDAN ÖĞRENME STİLLERİ

LEARNING STYLES OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS IN ISTANBUL IN TERMS OF GRADE LEVELS

Özlem YEŞİL

Öğretmen

Mustafa Mihriban Boysan Ortaokulu

 ozlemyesilova@hotmail.com

Nurettin AYDIN

Öğretmen

Mustafa Mihriban Boysan Ortaokulu

 nurettinaydin7@hotmail.com

ÖZ

Öğrencilerin bireysel özelliklerini ve öğrenme stillerini bilmek, öğrenme becerilerinin geliştirilmesi ve öğrenme güçlüklerinin giderilmesi açısından önemlidir. Her öğrenci birbirinden farklı öğrenme stillerine sahiptir. Etkili bir öğrenme planlanırken öğrenen bireylerin kişisel öğrenme niteliklerinin göz önünde bulundurulması gerekir. Öğrenenlerin öğrenme stillerinin belirlenmesi, öğrenme sürecindeki farklılıklarının bilinmesine, öğrencilerin güçlü ve güçsüz oldukları taraflarının belirlenerek güçsüz oldukları taraflarının güçlendirilmesi için tedbirler alınmasına, karşılaştıkları problemlerde daha hızlı çözüm üretmelerine, öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkileyecek farklı öğrenme metotlarının geliştirilmesine ve öğrenme ortamlarının hazırlanmasına yardımcı olarak öğrenmelerini kolaylaştırır. Bu araştırma ortaokul öğrencilerinin öğrenme stillerini öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri bakımından belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada veriler toplanırken öğrenme stillerini; yerleştiren, değiştiren, ayrıştıran ve özümseyen olmak üzere dört türde açıklayan Kolb Öğrenme Stili Envanteri (ÖSE) kullanılmıştır. Envanter, 2021-2022 eğitim öğretim yılında İstanbul ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir ortaokulda öğrenim gören 247 öğrenciye uygulanmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular öğrencilerin öğrenme stillerinin sırasıyla 5., 6. ve 8. sınıflarda "Özümseyen", 7. sınıflarda ise "Değiştiren" stile sahip olduğunu göstermiştir. Araştırma sonucunda ulaşılan sonuçlara göre, öğrencilerin daha çok "Özümseyen" öğrenme stiline sahip olduklarını tespit edilmiş ve öğretmenlerin öğrenme ortamlarını hazırlarken farklı öğrenme stillerini göz önüne alarak farklı metotlar geliştirmeleri gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Öğrenme, Öğrenme Stilleri, Kolb Öğrenme Stili.

ABSTRACT

It is of great importance to know the learning styles and the characteristics of the students, in terms of developing their learning skills and eliminating the learning difficulties. Every student has different learning styles apart from each other. While planning an efficient learning, taking the individual learning characteristics of the students into consideration is required. Defining the learning styles of the students facilitates their learning by helping to know the differences in the process of learning, taking precautions in order to improve the weaknesses of the students by identifying their strengths and weaknesses, finding faster solutions on the problems encountered, developing different learning methods which will affect the students' learning in a positive way and preparing different learning settings. This research was done to identify the learning styles of the middle school students in terms of grade levels. Kolb Learning Style Inventory (ÖSE / LSI), which defines learning styles in four different categories; as accommodator, converger, diverger and assimilator was used as a data collection tool. The inventory, has been applied to 247 students studying in a state middle school of the Ministry of Education in the province of İstanbul during 2021-2022 academic year. The findings obtained as a result of the study have shown that the students in 5th, 6th and 8th grades to have "Assimilator" and in 7th grades "Converger" learning styles respectively. According to the conclusion reached at the end of the research, it was identified that the students have "Assimilator" learning style the most and it was concluded that the teachers should develop different methods by considering different learning styles while they are preparing the learning settings.

Keywords: Learning, Learning Styles, Kolb's learning styles.

Makale Geliş Tarihi / Receiving Date 4.12.2022

Makale Kabul Tarihi / Acceptance Date 27.12.2022

Araştırma Makale/Research Paper

1. GİRİŞ

Türkiye’de Öğrenme süreci hayat boyu sürer. Bu süreçte her birey birbirine benzer öğrenme çabası içinde olsa da öğrenme tercihleri onları birbirilerinden ayırır. Çünkü her bireyin hayatı algılama yöntemi ve öğrenme tarzı birbirinden farklıdır. Her öğrenci aynı bilgiyi öğrenebilir ama aynı şekilde öğrenmez. Her öğrencinin öğrenme sürecinde farklılıkların olması her öğrencinin aynı şekilde öğrenmesine uyan bir öğrenme stiline olmamasından kaynaklanır. Eğer eğitim öğretim faaliyetleri planlanırken öğrenciler arasındaki bu bireysel farklılıklar dikkate alınmazsa tüm öğrenciler bu faaliyetlerden aynı ölçüde yararlanamaz. Bu noktada eğitimcilerin öğrencilerin öğrenme tarzlarına uygun yöntemleri bulup kullanmaları gerekir. Öğrencilerin sahip oldukları öğrenme stillerinin bilinmesi ve eğitim ortamlarının öğrencilerin bireysel özelliklerini dikkate alarak tasarlanması öğrencilerin akademik başarıları açısından önem arz etmektedir. Her öğrencinin başarılı olacağı öğrenme yöntemi birbirinden farklıdır. Bu farklılıklar öğrenenlerin öğrenme stillerini tespit etmeye yardımcı olur. Bu sebeple öğrencilerin öğrenme stillerinin bilinmesi tasarlanacak eğitim öğretim faaliyetleri açısından önemlidir.

Günümüzde eğitim-öğretim programları, öğrenen merkezli yeni öğrenme yaklaşımları ışığında gelişmeye ve değişmeye başlamıştır. Yaşanan değişimler eğitsel açıdan bazı değişimleri de beraberinde getirmiştir. Öğrencilerin merkezde olduğu bu yaklaşımlarla beraber öğrenenlerin sahip oldukları bireysel özellikler ve farklılıklar yeni araştırmaların merkez odağı olmuştur. Yapılandırmacı yaklaşımlar, öğrenmenin bireysel bir aktivite olduğuna ve bilginin elde edilmesi ve işlenmesi sürecinde bireysel farklılıklarının olduğuna dikkat çekmiştir. Ayrıca yapılan araştırmalar ve çalışmalar sonucunda ortaya çıkan gelişmeler öğrenme süreçlerinde öğrencilerin daha aktif rol oynamalarının önemini vurgulamıştır.

Öğrenenlerin kendi öğrenmelerini kendilerinin yönetebilmeleri ve farklı öğrenme-yenilenme becerilerine sahip olmaları, yaşanan değişikliklere uyum sağlayabilmeleri açısından önemlidir. Öğrenme sürecinde öğrencilerin kendi öğrenme biçim ve yöntemlerinin farkında olmaları gerekir. Öğrenciler bireysel özelliklerini ve kendi öğrenme biçimlerini iyi bilirse, öğrenme sürecindeki zorlukların üstesinden gelebilir, zayıf oldukları yönleri geliştirebilir ve öğrenme güçlüklerini yenebilir. Çünkü kendi öğrenme biçiminin farkında olan bir öğrenci, bilgiyi nasıl öğrendiğini, bilgiyi öğrenirken, hatırlarken ve kullanırken nasıl bir yol tercih edeceğini, öğrenme sürecindeki ihtiyaçlarını ve yeni bilgiyi nasıl öğrenmekten hoşlandığını bilir.

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin temel amacı, önceden planlanmış bir program çerçevesinde kazandırılacak davranışlara uygun hedefler koyarak öğrencilerde istenilen yönde davranış değişikliği oluşturmak olduğundan, planlanacak bu öğrenme ortamlarında ve gerçekleştirilecek faaliyetlerde öğrenen bireylerin öğrenme stillerinin dikkate alınarak hazırlanması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Öğrencilerin öğrenme stilleri doğru tespit edilir ve bu stiller dikkate alınarak eğitim-öğretim faaliyetleri tasarlanır ve doğru adımlar uygulanırsa öğrencilerin öğrenmeleri kalıcı ve etkili olur. Bununla beraber öğrenme süreci öğrenciler bakımından yeni bilgileri keyif alarak öğrendikleri, öğrenmeye karşı istekli ve yüksek seviyede motive oldukları bir süreç haline gelir.

Öğrenciler yeni bilgileri öğrenirken, daha önceden sahip oldukları bilgi ve becerilerden, hazır bulunuşluklarından, öğrenme motivasyonlarından, kişisel özelliklerinden, yaşadıkları çevrelerinden, kültürlerinden, duygu ve düşüncelerinden etkilenirler. Bu değişkenler öğrencilerin yeni bilgiyi öğrenme yöntemlerinin, bilgiyi algılama ve adapte olma süreçlerinin çeşitlenmesine sebep olarak her öğrenciye has olan öğrenme tarzlarının oluşmasını sağlamaktadır (Erden & Altun, 2006).

Öğrenme stili, öğrenenlerin yeni bilgiyi daha aktif ve kalıcı şekilde öğrenebilmeleri için kendilerine ilişkin özelliklerle bağlantılı olarak oluşturdukları, kişisel olarak tercih ettikleri yollar

olarak tanımlanabilir. Öğrenme stilini ilk açıklayan Rita Dunn, öğrenme stillerini “Öğrenen bireyin sıradan olmayan ve güç bilgileri öğrenmeleri esnasında ve öğrendikten sonra anımsarken değişik ve öğrenene has yöntemler tercih etmesi” olarak ifade etmiştir (Boydak, 2001). Yaşantı temelli öğrenme modelini geliştirerek kendinden sonraki çalışmalara dayanak olan Kolb, öğrenme sürecinin yaşantı ve deneyimlere bağlı gerçekleştiğini, öğrenme stillerinin bilgiyi öğrenirken seçilen yollar olduğunu belirtmiştir (Jonassen & Grobowski, 1993).

Öğrenme biçimleri hususunda model ortaya koyan Dunn ve Dunn (1993) ise öğrenme stilini öğrenenlere göre değişen, yeni bilgiyi algılama ve bu bilgileri özümseyerek hafızaya aktarma süreci olarak açıklamaktadır (Bilgin & Bahar, 2008). Felder ve Henrique (1995) ise öğrenme stillerini, öğrenen bireyin bilgiyi kazandığı, hafızaya yerleştirdiği ve anımsadığı yöntemler olarak ifade eder. Her öğrencinin kendine özgü bir öğrenme yolu vardır ve bu yol onun yeni ve zor bilgiyi öğrenirken kullandığı en iyi yoldur. Öğrencilerin en iyi öğrendiği yol onların öğrenme stillerini gösterir.

Öğrenme stilleri, genellikle öğrenenin, öğrendiklerini nasıl fark ettiğini, öğrenme ortamı ile nasıl iletişimde bulunduğunu ve nasıl reaksiyon verdiğini açıklayan kişisel nitelikler ve seçimler topluluğu olarak ifade edilir (Şimşek, 2002).

Öğrenme stillerinin belirlenmesi öğrenme sürecini olumlu yönde etkilemektedir. Öğrencilerin öğrenme stillerinin bilinmesi;

- Öğrenmeyi kolaylaştırır.
- Öğrenme sürecinde öğrenenlerin zayıf yönlerinin güçlendirilmesi için imkân verir.
- Günlük hayatta karşılaştıkları problemlerde daha hızlı çözüm üretmelerini sağlar.
- Öğrencilerin derslerdeki akademik başarısını artırır.
- Öğrencilerin derslere karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlar, öğrenmeyi kalıcı hale getirir.
- Öğrenme sürecinde çeşitliliği artırır.
- Öğrencilerin performanslarını, isteklerini, güdülenmelerini ve başarılarını pozitif yönde etkileyecek farklı öğrenme metotlarının geliştirilmesini ve farklılıkların dikkate alınmasını sağlar.

Öğrenenlerin yeni bilgileri öğrenme sürecinde seçtikleri yol ve stratejiler farklılık göstermektedir. Farklı bir ifadeyle öğrenen her birey birbirinden bağımsız öğrenme biçimlerine sahiptir. Öğrenenlerin bir kısmı yaparak hissederek, bir kısmı düşünerek izleyerek öğrenir. Öğrenme sürecinde kimi öğrenciler soyut kavramlarla ve yeni fikirlerle daha ilgilidir, kimi öğrenciler ise somut yaşantılarla aktif olarak çalışmayı tercih eder. Öğrenme ortamlarında öğrencilerin bir kısmı resim, tablo, diyagram, şekil çizme gibi görsel anlatımlarla zenginleştirilen derslerde daha başarılı iken diğer kısmı ise düz anlatım, okuma, araştırma gibi sözel anlatımlarla planlanan derslerde daha başarılıdır. Öğrenenler arasındaki bu bireysel farklılıkların öğrenme üzerindeki etkisinin fark edilmesiyle beraber öğrenme stilleri ve modelleri ortaya çıkmıştır.

2. LİTERATÜR

Literatürdeki araştırmalar incelendiğinde öğrenme hakkında yapılmış olan birçok çalışmanın olduğu ve bunların sonucunda geliştirilmiş olan çeşitli öğrenme stil modelleri görülmektedir. Kolb’un Öğrenme Stili Modeli, McCarthy’nin Öğrenme Stili Modeli, Jung’un Öğrenme Stili Modeli, Dunn ve Dunn’un Öğrenme Stili Modeli, Myers-Briggs’in Öğrenme Stili Modeli, Gregor’un Öğrenme Stili Modeli, Lawrance Öğrenme Stili Modeli, Felder & Silverman Öğrenme Stili Modeli ve Grasha-Riechmann Öğrenme Stili Modeli bu modellerin başlıca örneklerindedir.

Bu çalışmada Kolb’un Öğrenme Stili Modeli seçilmiştir. Kolb, öğrenme stilleri hakkında en çok çalışma yapan ve birçok çalışmaya da kaynak olan kuramcılardandır. Öğrenme stili kavramı,

Kolb tarafından geliştirilen model ile birlikte oldukça önem kazanmıştır. Bu modelin, diğer bilişsel öğrenme modellerinden farkı öğrenmede yaşantıların ve deneyimlerin önemini vurgulaması ve öğrenenlerin kendi yaşantılarından ve tecrübelerinden öğrendiklerini ifade eden yaşantı-deneyim temelli öğrenme modeline dayanmasıdır. Yaşantı temelli öğrenme modelinin öğrenme sürecine yaklaşımı bilişsel ve davranışçı modellerin yaklaşımlarına göre oldukça farklıdır. Yaşantı temelli öğrenme modelinde öğrenme, eylem ve diğer yaşamsal faaliyetler ile bilginin yapılandırılması arasındaki ilişki önemlidir. Öğrenme sürecinde öğrencinin etkin olması gerekir ve öğrenme öğrencinin fiziki ve sosyal çevreye uyumu ile gerçekleşir.

Öğrenme stilleri öğrencilerin yeni bilgileri öğrenmelerini etkileyen en önemli faktörlerin başında gelmektedir. Her öğrencinin kendine has öğrenme stiline olması, öğretmenlerin karşılaştığı en önemli problemlerinden biridir. Öğrencilerin öğrenme süreçlerini başarıyla gerçekleştirmek ve derslerdeki akademik başarılarını artırmak için her okulda öğrenim gören öğrencilerin sahip oldukları öğrenme stillerinin tespit edilmesi ve o stillere uygun olarak eğitim öğretim ortamlarının düzenlenmesi ve farklı öğrenme özelliklerine göre öğretim yöntem-tekniklerinden yararlanılması önemlidir. Ayrıca öğrenme stilleri ile ilgili yapılan çalışmaların büyük bir kısmının yükseköğretim alanında yapıldığı, diğer bir kısmının ise ortaöğretim ve yaygın eğitim alanlarında yapıldığı görülmektedir. İlköğretim ve okulöncesi alanlarında yapılmış olan çalışmalara ise daha az rastlanmaktadır (Aşkın, 2006). Hâlbuki öğrencilerin kendilerine en uygun olan öğrenme stillerini belirlemeye ilköğretim ve ortaokul çağında başlanmalıdır. Bu yüzden çalışmamızda ortaokul öğrencilerinin öğrenme stillerini öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri bakımından belirlemek amaçlanmıştır. Bu çalışmanın, öğretmenlerin öğrencilerinin öğrenme stillerini belirleyerek ona uygun olarak eğitim faaliyetlerini planlanmalarına rehberlik etmesi, eğitimin kalitesinin yükseltilmesi, öğrenmelerin kolaylaşarak daha kalıcı hale gelmesi, öğrencilerin ileride seçecekleri meslekleri belirlemelerine ışık tutması ve diğer araştırmacıların çalışmalarına kaynak oluşturması bakımından önemli olacağı düşünülmektedir.

2.1. KOLB ÖĞRENME STİLİ MODELİ

Kolb öğrenme stili modeli, bilimsel olarak John Dewey, Kurt Lewin ve Jean Piaget'nin çalışmalarına dayanmaktadır. Bu modelde yaşantı ve deneyimlerin öğrenme üzerindeki etkisinin önemi vurgulanmaktadır. Yaşantı Temelli Öğrenme Modelinde öğrenmenin yaşantı ve tecrübelerle dayanan bir süreç olduğu belirtilmektedir (Kurbanoglu & Akkoyunlu, 2008).

Kolb'un öğrenme stili modelinin yapısı iki boyutludur. Birinci boyut, algılama ve kavramayı içeren somut ve soyut düşünmeyi, ikinci boyut ise bilgiyi işleme ve dönüştürme faaliyeti olarak aktif ya da yansıtıcı biçimde işlemeyi içermektedir.

Kolb'un öğrenme modelinde öğrenenlerin öğrenme stilleri bir çember biçiminde olup Öğrenme Stili Envanteri aracılığıyla öğrenenlerin bu çemberin hangi kısmında oldukları tespit edilir. Bu çember içinde 4 değişik öğrenme biçimi yer almaktadır. Bunlar Somut Yaşantı (SY), Yansıtıcı Gözlem (YG), Soyut Kavramsallaştırma (SK), ve Aktif Yaşantı (AY)'dir. Bu 4 değişik öğrenme biçimine sahip olan bireylerin öğrenme sürecinde izledikleri yöntemler de çeşitlilik göstermektedir. Bunlar sırayla, Somut Yaşantı için "Hissederek", Yansıtıcı Gözlem için "İzleyerek" Soyut Kavramsallaştırma için "Düşünerek", Aktif Yaşantı için "Yaparak" öğrenmedir. Fakat öğrenenin stilini belirlemek için yalnızca bir yol yoktur. Her öğrenenin kendine özgü olan öğrenme stili bu 4 esas öğenin birleşimi ile oluşur. Bu sebeple, yeni bilgiyi öğrenme sürecinde farklı hususlar birleştirilir. Öğrenenlerin envanterden alacakları puanlarının toplanarak birleştirilmesi ve diyagramda gösterilmesi ile o öğrenene özgü olan öğrenme stili tespit edilir. Öğrenenlere özgü olan 4 ayrı öğrenme stilleri "Özümseyen", "Yerleştiren", "Değiştiren" ve "Ayrıştıran"dır. Kolb'un öğrenme modeli Şekil 1'de gösterilmiştir (Aşkar & Akkoyunlu, 1993).

Şekil 1: Kolb'un Öğrenme Modeli

Bireyin bu dört farklı öğrenme stilinden hangisinin kendisine en yakın olduğunu bilmesi, öğrenmenin kolaylaşmasını ve kalıcı hale gelmesini sağlayacaktır. Kolb'un öğrenme modelindeki bu dört farklı öğrenme stilinin özellikleri aşağıda açıklanmıştır:

2.2. DEĞİŞTİREN ÖĞRENME STİLİ

Değiştiren öğrenme stili, somut yaşantı (hissederek) ve yansıtıcı gözlem (izleyerek) öğrenme biçimlerinin bileşiminden oluşur. Bu öğrenme stilini taşıyan bireylerin en belirgin özellikleri düşünme yeteneklerinin gelişmiş olması, değer ve anlamların bilincinde olmalarıdır. Ayrıca bu bireyler somut durumları birçok farklı bakış açısından gözden geçirir, düşüncelere odaklanır ve düşünceler arasındaki bağlantıları anlamlı bir biçimde düzenlerler. Öğrenme sürecinde sabırlı, objektif ve dikkatlidirler. Olaylar karşısında gözlem yaparak yargılarda bulunurlar fakat harekete geçmezler. Tarafsız yargılarda bulunmada ve farklı fikirler üretmede başarılıdırlar. Kendi duygular ve fikirlerini göz önünde bulundurarak düşüncelerini şekillendirirler. Değerlere ve duygulara karşı duyarlı, yeni fikirlere açıktırlar. Öğrenme sürecinde bireysel çalışmaktan hoşlanırlar. (Kolb, 1984; Riding & Rayner, 1998; Hasırcı, 2006). Daha çok sanat, tiyatro, edebiyat, psikoloji, sosyoloji, gazetecilik mesleklerini tercih ederler. Problem çözme, deneme yanılma, gösteri, deney, gezi ve örnek olay yöntemleri değiştiren öğrenme stiline sahip öğrencilerin derse aktif katılımını sağlayacak yöntemlerdendir.

2.3. ÖZÜMSEYEN ÖĞRENME STİLİ

Özümseyen öğrenme stili, soyut kavramsallaştırma (düşünerek) ve yansıtıcı gözlem (izleyerek) öğrenme biçimlerinin bileşiminden oluşur. Bu öğrenme stilinde bireyler düşünerek ve izleyerek öğrenirler. En belirgin özellikleri kavramsal modeller yaratmalarıdır. Yeni bilgileri öğrenme aşamasında soyut kavramlar ve düşünceler üzerinde odaklanırlar. Bu bireyler, geniş ve çok yönlü bilgileri anlamada, mantıksal bir bütün oluşturmada başarılıdırlar. Özümseyen öğrenme stilini taşıyan bireylere öğretilen bilginin sırayla, mantıklı, yapılandırılmış ve sistematik olarak sunulması önemlidir. Genellikle matematik ve temel bilimlerde uzmandırlar. Bu bireyler biyoloji, eğitim, öğretmenlik, matematik, sosyoloji, hukuk, kütüphanecilik mesleklerini daha çok seçerler. Problem çözme, gösteri, okuma, araştırma yöntemleri ile işitsel, görsel sunular ve geleneksel ders anlatımlarından yararlanılarak planlanan öğrenme ortamlarında daha başarılı olurlar. (Kolb, 1984; Felder, 1996; Ekici, 2003).

2.4. AYRIŞTIRAN ÖĞRENME STİLİ

Ayrıştırıcı öğrenme stili, soyut kavramsallaştırma (düşünerek) ve aktif yaşantı (yaparak) öğrenme biçimlerinin bileşiminden oluşur. Bu öğrenme stilini taşıyan bireyler aktif, yaparak yaşayarak ve düşünerek öğrenirler. En belirgin özellikleri problem çözme, karar verme, fikirlerin mantıksal analizi, tümdengelimci akıl yürütme ve sistematik planlamadır (Kolb, 1984; Aşkar & Akkoyunlu, 1993; Ekici, 2003; Karademir ve Tezel, 2010). Bu bireyler problem çözmede ve mantıksal çözümlemede başarılıdırlar. Problem çözerken sistematik planlama yapar, sosyal ve kişiler arası ilişkiler yerine teknik problemlerle uğraşır, ayrıntıya ve sıraya önem verir, parçalardan hareket ederek geneli anlamaya çalışırlar. Bu öğrenme stilinde sahip olan bireyler ekonomi, tıp, fizik, mühendislik, bilgisayar bilimleri gibi teknoloji kullanımına dayalı meslekleri daha fazla tercih ederler. Problem çözme, gözlem, beyin fırtınası, tartışma, grup projesi, örnek olay, rol oynama, deney gibi uygulamaya dönük yöntemlerin kullanıldığı eğitim faaliyetleri daha çok ilgilerini çeker.

2.5. YERLEŞTİREN ÖĞRENME STİLİ

Yerleştiren öğrenme stili, somut yaşantı (hissederek) ve aktif yaşantı (yaparak) öğrenme biçimlerinin bileşiminden oluşur. Yerleştiren öğrenme stilini taşıyan kişiler bilgiyi algılayarak somut yaşantı, işlerken aktif yaşantı biçimlerini kullanırlar. En başlıca özellikleri planlama yapma, kararları organize etme ve yeni tecrübeler içinde yer almadır. Öğrenirken yeni fikirlere açıktırlar ve değişimlere kolay adapte olurlar. Yaparak ve hissederek öğrenme gerçekleşir (Kolb, 1984). Araştırma yaparak, yeni şeyler keşfederek, uygulayarak öğrenmekten hoşlanırlar. İnsan ve duygular odaklıdırlar. Öğrenme aşamasında teknik analizler yerine, bireyler arasındaki bağlantılardan yararlanarak bilgi edinirler ve başka kişilerin de fikirlerine başvururlar. Bu öğrenme stiline sahip olan bireyler meraklı, araştırmacı, lider, girişken, esnek ve açık görüşlüdür. Yönetim, Eğitim yönetimi, kamu yönetimi, pazarlamacılık, bankacılık gibi meslekleri daha çok seçerler. Tartışma, beyin fırtınası, grup çalışması, grup projesi, deneme yanılma, araştırma yöntemleri kullanılarak planlanan öğrenme ortamlarında daha başarılı olurlar.

3. YÖNTEM

Bu araştırma ortaokulda öğrenim gören beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf düzeyindeki öğrencilerin hangi öğrenme stiline sahip olduklarını tespit etmek için tarama modelinde yapılmış betimsel bir çalışmadır. Betimsel araştırmalar; olayların, olguların, konuların, nesnelerin, varlıkların, toplulukların ve farklı sahaları betimlemeyi, tasvirini elde etmeyi amaçlayan araştırmalardır. Betimleme çalışmaları, daha önceden var olan olguların kendinden önceki olgu ve şartlarla bağlantılarını göz önünde bulundurarak, olaylar ve durumların birbiri üzerindeki etkilerini belirlemeyi amaçlar (Kaptan,1989).

Çalışmada veri toplama aracı olarak öğrenme stillerini; yerleştiren, değiştiren, ayrıştırıcı ve özümseyen olmak üzere dört değişik grupta tasvir eden Kolb Öğrenme Stili Envanteri (ÖSE) kullanılmıştır. Bu envanterin kullanılmasının amacı öğrenenler için en uygun olan öğrenme stilinin belirlenmesine olanak sağlaması, bu stillerin tespit edilmesi ile öğrencilerin öğrenmelerinin kolaylaşması, zayıf ve güçlü oldukları yönlerinin tespit edilmesi ve ileride seçecekleri meslekleri belirlemeye yol göstermesidir. Öğrencilerin kendilerine özgü öğrenme stillerine en uygun olan dört öğrenme biçimini sıraya koymaları amaçlanan her biri dört alternatifli toplam on iki maddeyi içeren öğrenme stili envanteri Aşkar ve Akkoyunlu (1993) tarafından Türkçeye çevrilmiş ve güvenilirlik araştırması yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği 0,72 olarak tespit edilmiştir.

Bu çalışmada envanter ortaokul düzeyindeki 247 öğrenciye uygulanmıştır. Öğrencilerin 90'ı (%36,4) beşinci sınıf, 35'i (%14,2) altıncı sınıf, 72'si (%29,1) yedinci sınıf ve 50'si (%20,2) sekizinci

sınıf öğrencileridir. Bu araştırmadan elde edilen veriler ışığında ölçeğin güvenilirliğine bakılmış ve güvenilirlik 0,69 olarak bulunmuştur.

4. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

Kolb'un Öğrenme Stili Envanteri (1985) aracılığı ile öğrenenlerin için en uygun olan öğrenme stili belirlenmektedir. Bu stillerin tespit edilmesi öğrencilerin ileride seçecekleri meslekleri belirlemeye, karşılaşacakları problemlere daha kolay çözüm üretmelerine ve hedeflerini ortaya koymalarına yardımcı olur. Ayrıca, öğrencilerin zayıf ve güçlü oldukları yönlerini de tespit etmeye olanak sağlar (Aşkar & Akkoyunlu, 1993).

Öğrencilerin envanterdeki her bir maddede verdiği cevap seçeneğine verilen puanların sonucunda en az 12 en fazla 48 olmak üzere bir puan elde edilir. Puanlamada seçenekler sırasıyla SY, YG, SK, AY olmak üzere 4 öğrenme biçimini yansıtmaktadır. Daha sonraki adımda birleştirilmiş puanların hesaplanır. Bu puanlar hesaplanırken,

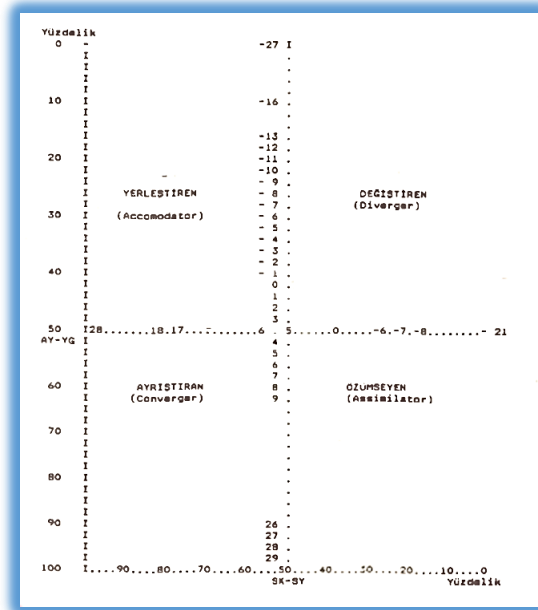
- SK - SY :Soyut Kavramsallaştırma - Somut Yaşantı
- AY-YG :Aktif Yaşantı - Yansıtıcı Gözlem

işlemleri yapılır.

Bu işlemler sonucunda bulunan puanlar -36 ile + 36 arasında bir değer almaktadır. SK - SY işlemi sonucunda elde edilen puan pozitif ise; öğrenmenin soyut olduğunu, negatif ise öğrenmenin somut olduğunu göstermektedir. Benzer biçimde, AY - YG işlemi sonucunda elde edilen puan pozitif ise; öğrenmenin aktif, negatif ise öğrenmenin yansıtıcı olduğunu göstermektedir. Birleştirilmiş puanların (SK – SY, AY - YG) belirlenmesiyle birlikte Şekil 2'de verilen grafik üzerinde iki puanın kesiştiği noktaların bulunduğu bölgelere bakılarak öğrenciler için en uygun olan öğrenme stilini tespit edilir (Kolb, 1985).

Bu araştırmada da ortaokul öğrencilerinin envanterin her bir maddesine verdikleri cevaplardan elde edilen puanlar ile SK – SY ve AY – YG birleştirilmiş puanları hesaplanmıştır. Daha sonra bu puanlar Şekil 2'deki grafik üzerinde birleştirilmiştir. (SK - SY, AY - YG) puanlarının grafik üzerinde kesiştiği noktalar belirlenerek, her sınıf düzeyindeki öğrenciler için en uygun olan öğrenme stili bulunmuştur.

Şekil 2: Öğrenme Stilleri (Aşkar & Akkoyunlu, 1993)

Araştırma 115'i (%46,5) erkek, 132'si (53,4) kız olmak üzere toplam 247 öğrenciye uygulanmıştır. 247 öğrencinin 90'ı (%36,4) beşinci sınıf, 35'i (%14,2) altıncı sınıf, 72'si (%29,1) yedinci sınıf ve 50'si (%20,2) sekizinci sınıf öğrencileridir. Aşağıdaki tabloda bu öğrencilerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 1: Sınıf Düzeylerine Ait Öğrenci Sayıları Ve Yüzdeleri

SINIFLAR	Erkek (N:155)		Kız (N:132)		Toplam (N:247)	
	S	%	S	%	S	%
5. SINIF	34	21,9	56	42,2	90	36,4
6. SINIF	20	12,9	15	11,4	35	14,2
7. SINIF	35	22,6	37	28,1	72	29,1
8. SINIF	26	16,8	24	18,2	50	20,2

Çalışmadan elde edilen bulgular analiz edilirken yüzde analizi yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilerin envantere verdikleri cevaplardan elde edilen puanların grafik üzerinde gösterilmesi ile her sınıf için en uygun olan öğrenme stilleri belirlenmiş ve yüzde analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde 247 öğrencinin büyük bir çoğunluğu olan beşinci, altıncı ve sekizinci sınıf öğrencilerinin öğrenme stillerinin özümseyen (%70,9), yedinci sınıf öğrencilerinin öğrenme stillerinin değiştiren (%29,1) olduğu görülmektedir. Sınıflara göre öğrenme stilleri sonuç oranları tek tek incelendiğinde de en çok seçilen öğrenme stillerinin özümseyen ve değiştiren olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Ortaokul Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri

SINIF	SK PUANI	SY PUANI	AY PUANI	YG PUANI	ÖĞRENME STİLİ
5.SINIF	40,06	35,76	40,83	39,18	ÖZÜMSEYEN
6.SINIF	39,61	34,66	40,83	37,07	ÖZÜMSEYEN
7.SINIF	37,41	34,17	38,34	37,52	DEĞİŞTİREN
8.SINIF	39,86	33,22	38,18	37,03	ÖZÜMSEYEN

Tablo 2'ye baktığımızda beşinci, altıncı ve sekizinci sınıf öğrencilerin öğrenme stilinin özümseyen olduğu anlaşılmaktadır. Bu öğrencilerin en belirgin özelliği kavramsal modelleri yaratmalarıdır. Yeni bilgiler öğrenirken soyut kavramlar ve düşünceler üzerine yoğunlaşırlar. Özümseyen öğrenme stiline sahip olan bireyler düşünerek ve izleyerek öğrenirler. Öğrenecekleri bilginin sıralı, mantıklı, yapılandırılmış ve sistematik olarak sunulması önemlidir. Problem çözme, gösteri, araştırma, işitsel, görsel sunum yöntemleri kullanılarak planlanan derslerde başarılı olurlar. Yedinci sınıf öğrencilerinin öğrenme stili ise değiştiren çıkmıştır. Bu öğrencilerin en belirgin özelliği düşünme yeteneklerinin, değer ve anlamların bilincinde olmalarıdır. Değiştiren öğrenme stiline sahip olan öğrenciler hissederek ve izleyerek öğrenirler, somut durumları çok taraflı olarak incelerler ve aralarındaki bağlantıları anlamlı bir şekilde düzenlerler. Düşünceleri biçimlendirirken kendi fikirlerini ve duygularını dikkate alırlar. Değerlere ve diğer kişilerin

duygularına daha fazla duyarlı, yeni fikirlere karşı açıktırlar. Problem çözme, deneme yanılma, gösteri, deney, gezi ve örnek olay yöntemleri kullanılan derslerde başarılı olurlar.

Çalışmada elde edilen bulguların, literatürdeki benzer çalışmalarla karşılaştırıldığında Kurbanoğlu ve Akkoyunlu'nun (2008) Bilgi ve Belge Yönetimi bölümünde okuyan üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmanın bulguları ve Choi'nin (1989) üniversite kütüphanecileri üzerinde yürüttüğü araştırmanın bulgularıyla örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu çalışmalarda da Kolb Öğrenme Stili Envanteri kullanılmış ve öğrenciler arasında en yaygın olan öğrenme stiline özümseyen olduğu belirlenmiştir. Bu iki çalışmada elde edilen bulgulara göre özümseyen öğrenme stiline en çok tercih edilen öğrenme stili ayrıştırandır. Eldeki bulgularımız ise bu çalışmaların sonuçlardan farklı olarak yaygın olan ikinci öğrenme stiline değıştiren olduğunu göstermiştir. Çelik ve Şahin'in (2011) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğretmen adayları ile gerçekleştirdikleri çalışmada yine bu çalışmada olduğu gibi öğretmen adaylarının en çok özümseyen öğrenme stiline sahip oldukları tespit edilmiştir.

5. SONUÇ

Öğrenme sürecinde eğitimcilerin, derslerinde öğrencilerinin farklı kişisel özelliklerini gözlemleyip tespit ederek çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini bir arada kullanmaları ve değışik eğitim öğretim metotlardan yararlanmaları, eğitimin niteliğinin artmasını ve öğrenmenin daha kalıcı hale gelmesini sağlar. Etkili bir eğitim faaliyeti planlanırken, öğrencilerin bireysel öğrenme özelliklerinin ve öğrenme stillerinin dikkate alınması gerekir. Çünkü öğrenciler birbirinden farklı öğrenme stillerine sahiptirler ve yeni bilgileri öğrenme sürecinde seçtikleri ve başarılı oldukları yol ve stratejiler de farklılık göstermektedir. Bu yüzden öğretim sürecine geçmeden önce öğrencilerin özelliklerinin tespit edilmesi öğrenilecek olan yeni ve zor bilginin öğrenciler tarafından daha kolay ve kalıcı şekilde öğrenilmesini sağlayacaktır. Öğretmenler derslerinde genellikle kendilerinin yatkın oldukları öğretim yöntem ve teknikler ile öğretme stillerini kullanma eğilimi gösterirler. Bu da öğrencilerin bireysel öğrenme stillerinin öğretmenin kendine özgü öğretim stili ile uyumunu zorlaştırır. Ancak öğrencilerinin öğrenme stillerini belirleyen ve derslerini bunu dikkate alarak planlayan bir öğretmenin öğretim sürecinde görsel anlatımla sözel anlatımı, somut kavramlarla soyut kavramları, aktif yaşantısal katılımı fikirsel katılımı birlikte kullanarak öğrencilerinin akademik başarılarını arttıracığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin öğrenme stillerinin bilinmesi, öğrenme sürecindeki farklılıklarının belirlenmesine, öğrencilerin güçlü ve zayıf oldukları yönlerinin tespit edilmesine, zayıf yönlerinin güçlendirilmesi için tedbirler alınmasına, öğrenme güçlüklerinin yenilmesine, öğrencilerin karşılaştıkları problemlerde daha hızlı çözüm üretmelerine, beraber çalışmaya en uygun olanların bir araya getirilmesine, öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkileyecek farklı öğrenme metotlarının geliştirilmesine ve öğrenme ortamlarının hazırlanmasına olanak sağlayarak öğrenmelerini kolaylaştıracaktır.

Sonuç olarak öğretmenlerin derslerini planlarken farklı öğretim yöntem ve teknikleri geliştirmeleri, çeşitli öğretim materyallerini ve araçlarını birlikte kullanmaları, farklı öğrenme stil ve özelliklerine sahip öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek ve başarılarını artırmak açısından önemlidir.

KAYNAKLAR

- Aşkar, P. & Akkoyunlu, B. (1993). Kolb Öğrenme Stili Envanteri. *Eğitim ve Bilim*, (87), s. 37-47.
- Aşkın, Ö. (2006) Öğrenme Stilleri ile İlgili Elektronik Ortamda Yayımlanan Çalışmaların İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı: Ankara, 173.
- Bilgin, İ. & Bahar, M. (2008). Sınıf öğretmenlerinin öğretme ve öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 19-38.
- Boydak, H. A. (2001). Öğrenme stilleri. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Choi, J.M. (1989). Learning styles of academic librarians. *College & Research Libraries*, 50, 691-699.
- Çelik, F. & Şahin, H. (2011). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Cinsiyet ve Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyleri Bakımından Öğrenme Stillерinin İncelenmesi (MAKÜ Örneği). *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2011(31): 23-38.
- Erden, M. ve Altun, S. (2006). Öğrenme stilleri. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Ekici, G. (2003). Öğrenme stiline dayalı öğretim ve biyoloji dersi öğretimine yönelik ders planı örnekleri. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Felder, R. M. & Henriques E. R. (1995). Learning and Teaching Styles in Foreign and Second Language Education. *Foreign Language Annals*, 28, 1, 21-31.
- Felder, R.M. (1996). Matters of style. *ASEE Prism*, 6(4), 18-23.
- Hasırcı, Ö.K. (2006). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğrenme stilleri: Çukurova Üniversitesi örneği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2(1), 15-25.
- Jonassen, D. H. & Grabowski, B. L. (1993) Handbook of individual differences, learning, and instruction, Hillsdale, N. J. : L. Erlbaum Associates.
- Kaptan, S. (1989). Bilimsel Araştırma ve Gözlem Teknikleri. Ankara: Tekişik A. Ş. Veb Ofset Tesisleri.
- Karademir, E. ve Tezel, Ö. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stillerinin demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 129-145.
- Kolb, D.A. (1984). Experiential Learning, Experience as the Source of the Learning Development. New Jersey: Prentice Hall.
- Kolb, D.A (1985). Learning Style inventory: Self Scoring Inventory and Interpretation Booklet. Boston: McBer and Company.
- Kurbanoğlu, S. & Akkoyunlu, B. (2008). Bilgi Yönetimi Bölümü öğrencilerinin öğrenme stilleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 22 (3), 296-307.
- Riding, R. ve Rayner, S. (1998). Cognitive styles and learning strategies: Understanding style differences in learning and behaviour. London: David Fulton.
- Şimşek, N. (2002) "BDG16 Öğrenme Biçimleri Envanteri", *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, c.1, s. 1, ss. 33-47.